

ผลกระทบต่อพรรคการเมืองจากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในจังหวัดอุบลราชธานี*

The Impact of the Two-Ballot System on Political Parties in Ubon Ratchathani Province

ประเทือง ม่วงอ่อน**

Pratueang Moung-On***

บทความนี้

Received

25 เมษายน 2567

Revised

7 มิถุนายน 2567

Accepted

17 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

ผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ส่งผลกระทบในเชิงลบกับพรรคเพื่อไทย และส่งผลเชิงบวกกับพรรคก้าวไกลอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่พรรคอื่นๆ ได้แก่ พรรครวมไทยสร้างชาติ พรรคไทยสร้างไทย พรรคภูมิใจไทย พรรคประชาธิปัตย์ หรือ พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ไม่อยู่ในกระแสนิยมของประชาชนจังหวัดอุบลราชธานี อาทิ พรรคภูมิใจไทยที่ประชาชนมองว่ามีส่วนทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนจากนโยบายกัญชาเสรี หรือพรรคเพื่อไทยรวมพลัง ที่เพิ่งตั้งขึ้นมาใหม่ หรือ พรรคฝ่ายอนุรักษ์นิยมอื่นๆ ที่กระแสพรรคสู่พรรคฝ่ายเสรีนิยมไม่ได้ หากต้องการชนะการเลือกตั้ง จะต้องใช้ต้นทุนในการซื้อเสียงสูงกว่าคู่แข่งในสัดส่วนที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีการสร้างแรงจูงใจอื่นๆ เพื่อชดเชยความอ่อนด้อยของพรรคที่ต้นสังกัด เพื่อให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แม้ว่าจะไม่นิยมพรรคที่สังกัดก็ตาม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติผลการเลือกตั้ง ค้นพบว่า พรรคขั้วเสรีนิยม/ ขั้วประชาธิปัตย์ พรรคสำคัญ ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย (ได้คะแนน 411,239 คะแนน)

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ดร.)

*** Lecturer, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University (Ph.D.)

สถาบันพระปกเกล้า

พรรคก้าวไกล (ได้คะแนน 320,831 คะแนน) พรรคเพื่อไทยรวมพลัง (ได้คะแนน 14,029 คะแนน) และพรรคไทยสร้างไทย (ได้คะแนน 32,770 คะแนน) สรุปแล้วได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 778,869 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 73 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี (เมื่อคำนวณเฉพาะคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย (ร้อยละ 38) กับพรรคก้าวไกล (ร้อยละ 30) พบว่า ทั้งสองพรรคมีคะแนนรวมกันเท่ากับ ร้อยละ 68)

ขณะที่พรรคฝ่ายอนุรักษนิยม พรรคสำคัญ ประกอบด้วย พรรครวมไทยสร้างชาติ (ได้ 64,628 คะแนน) พรรคภูมิใจไทย (ได้ 27,890 คะแนน) พรรคประชาธิปัตย์ (ได้ 23,087 คะแนน) และพรรคพลังประชารัฐ (ได้คะแนน 9,397 คะแนน) สรุปแล้วได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 125,002 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

ผลกระทบในเชิงลบต่อพรรคเพื่อไทย คือ พรรคเพื่อไทยถูกแบ่งคะแนนแบบบัญชีรายชื่อให้กับพรรคก้าวไกล ซึ่งในการเลือกตั้งรอบนี้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีเลือกพรรคเพื่อไทยเป็นลำดับแรก ร้อยละ 38 เลือกพรรคก้าวไกลเป็นลำดับที่สอง ร้อยละ 30 อันดับสามตามมาต่างๆ คือ พรรครวมไทยสร้างชาติ ประชาชนเลือกแบบบัญชีรายชื่อ เพียงร้อยละ 6 ส่วนพรรคภูมิใจไทย แม้ว่า สส. แบบแบ่งเขต จะได้รับการเลือกตั้งถึง 3 คน แต่คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ปรากฏว่า ประชาชนเลือกเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า ประชาชนไม่จำเป็นต้องเลือกพรรคและผู้สมัครไปทิศทางเดียวกัน ซึ่งเอื้อต่อการซื้อเสียงของพรรคที่กระแสปรรคเป็นรอง โดยเน้นย้ำขอให้ประชาชนเลือกตนไว้ข้างาน ส่วนแบบบัญชีรายชื่อให้ประชาชนเลือกตามที่ประชาชนต้องการ เป็นต้น ทั้งนี้ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 แบบบัตรเลือกตั้งใบเดียว ปรากฏว่า พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 2 คน และพรรคพลังประชารัฐ 1 คน เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งใหญ่ ในปี พ.ศ.2554 จังหวัดอุบลราชธานี มี สส. 11 คน พรรคเพื่อไทยได้ สส. 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 3 คน และพรรคชาติไทยพัฒนา 1 คน (ไม่นับรวมการเลือกตั้งใหญ่ ปี พ.ศ.2557 ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้เป็นโมฆะ)

ในด้านผลบวกต่อพรรคก้าวไกล ถึงแม้ว่าพรรคก้าวไกลอาจจะมีจุดด้อยในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผู้สมัครลงพื้นที่น้อยกว่าคู่แข่ง ไม่จ่ายเงินซื้อเสียงเหมือนคู่แข่ง และถูกมองว่าการเลือก สส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งอาจจะไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงไปเลือกผู้สมัครที่ตนชื่นชอบจากพรรคอื่น ส่วนแบบบัญชีรายชื่อยังเลือกพรรคก้าวไกล จนกระทั่งได้รับคะแนนแบบบัญชีรายชื่อเป็นลำดับที่สอง รองจากพรรคเพื่อไทย

คำสำคัญ : การเลือกตั้ง, การเลือกตั้ง-ไทย-อุบลราชธานี, กฎหมายการเลือกตั้ง, พรรคการเมือง, พรรคเพื่อไทย, พรรคก้าวไกล

Abstract

The two-ballot system in Ubon Ratchathani Province had significant negative impacts on the Pheu Thai Party while benefiting the Move Forward Party. Other political parties, such as the United Thai Nation Party, Thai Sang Thai, Bhumjaithai, Democrat, and Pheu Thai Ruampalang, did not gain significant popularity among voters in Ubon Ratchathani. For example, the Bhumjaithai Party's campaign for free cannabis was perceived as contributing to drug-related issues within the community, and the United Thai Nation Party struggled due to its recent founding. Overall, conservative parties did not achieve the same level of popularity as more liberal parties. To increase their chances in future elections, these parties may need to allocate more budget toward vote mobilization or develop alternative incentives to address weaknesses within their platforms. It is also noteworthy that some voters may choose candidates on the constituency ballot even if they are not fully supportive of the candidates' parties.

According to the statistical analysis of the election results, the liberal and pro-democracy bloc included key parties such as Pheu Thai (411,293 votes), Move Forward (320,831 votes), Pheu Thai Ruampalang (14,029 votes), and Thai Sang Thai (32,770 votes). Collectively, these parties received 778,869 votes on the party list ballot in Ubon Ratchathani, representing 73% of the eligible voters who participated. When examining individual party list votes, the Pheu Thai Party gained 38%, while the Move Forward Party secured 30%, combining for a total of 68%.

On the conservative side, the key parties included the United Thai Nation Party (64,628 votes), Bhumjaithai Party (27,890 votes), Democrat Party (23,087 votes), and Palang Pracharath (9,397 votes). In total, these parties received 125,002 votes on the party list ballot in Ubon Ratchathani, representing 12% of the eligible voters who participated.

With regard to the challenges faced by the Pheu Thai Party, its support in its traditional stronghold was significantly reduced, with many votes on the party list ballot shifting to the Move Forward Party. In this national election, 38% of eligible voters in Ubon Ratchathani supported the Pheu Thai Party, making it the top choice. The Move Forward Party ranked second, with 30% of the votes, creating a notable gap between the second and third positions. The United Thai Nation Party received only 6% on the party list ballot, while the Bhumjaithai Party, despite having three candidates elected as MPs, garnered only 3% of the party list votes. This pattern highlights that voters do not necessarily support the same party for both the constituency and party list ballots, which could facilitate vote-buying by smaller or less popular political parties. Many candidates emphasized their commitment to serving the people if elected, allowing voters to choose any party they preferred on the party list ballot. The results of the 2019 National Election on March 24, which used a single-ballot system, showed that the Pheu Thai Party won the highest number of MPs in Ubon Ratchathani with seven seats, while the Democrat Party won two and Palang Pracharath won one. In comparison, during the 2011 National Election, the Pheu Thai Party also won seven out of eleven total seats in Ubon Ratchathani, with the Democrat Party securing three and Chart Thai Pattana Party one. (This comparison excludes the 2014 National Election, which was ruled void by the Constitutional Court.)

Considering the positive aspects of the Move Forward Party, despite its weaknesses in terms of the individual popularity of its candidates and spending less time in the community compared to its opponents, the party did not engage in vote-buying and was ultimately defeated in the constituency races. Nevertheless, eligible voters supported the Move Forward Party on the party list ballot. Consequently, it ranked second, following the Pheu Thai Party in the party list vote.

Keywords: Election, Elections in Thailand, Ubon Ratchathani, Election law, Political parties, Pheu Thai Party, Move Forward Party

1. ความนำ

การนำเสนอผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในจังหวัดอุบลราชธานีเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานี การเปลี่ยนแปลงในระบบการเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้มีความน่าสนใจ เนื่องจากการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ที่ในการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ไปเป็นระบบ ‘บัตรสองใบ’ คล้ายระบบเลือกตั้ง พ.ศ.2540 คือ เลือก สส. เขต จำนวน 400 คน ส่วนบัตรเลือกตั้งใบที่สองใช้สำหรับเลือกพรรคการเมืองเพื่อนำมาคำนวณ สส. แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการคำนวณแบบหาร 100 ซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองใหญ่มีความแข็งแกร่งมากขึ้น

โดยเฉพาะการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวทางการเมืองสูง มีเหตุการณ์ต่อสู้เคลื่อนไหวทางการเมืองมาอย่างยาวนาน อาทิ กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อแดง การแข่งขันของพรรคการเมืองกลุ่มต่างๆ อย่างดุเดือดดุสึโดยเฉพาะพรรคเพื่อไทย พรรคภูมิใจไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคพลังประชารัฐ นอกจากการเมืองระดับชาติแล้วยังพบว่าการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ก็มีความน่าสนใจไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองท้องถิ่นระดับเทศบาลนครอุบลราชธานี และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อุบลราชธานี พบว่ามีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญแห่งหนึ่งของการทำความเข้าใจการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะการมี “บ้านใหญ่ในเขตพื้นที่” “กลุ่มหรือมุ้งภายในพรรคการเมือง” กลุ่มการเมืองที่ทำงานกับพรรคการเมืองในการเมืองท้องถิ่น การแข่งขันต่อสู้ทางการเมืองที่ดุเดือดเข้มข้นแบบแพ้ไม่ได้ เป็นต้น ขณะที่ภาคประชาสังคมได้มีการจัดตั้งกลุ่มและองค์กรต่างๆ ในจังหวัดมากมาย เช่น กลุ่มเสื้อแดง หรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรต่างๆ จึงกลายเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญในการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์การเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และเปรียบเทียบกับกรณีพื้นที่อื่นๆ โดยมีคำถามในการศึกษาว่า การกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ส่งผลกระทบต่อผู้สมัครและพรรคการเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีอย่างไร โดยเฉพาะกับพรรคภูมิใจไทย และพรรคอื่นๆ ที่พยายามขยายฐานที่มั่นในจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นเขตฐานเสียงเดิมของพรรคเพื่อไทย

ในการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานีในประเด็นผลกระทบต่อพรรคการเมืองจากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในจังหวัด

สถาบันพระปกเกล้า

อุบลราชธานี มีประเด็นคำถามที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระบบการเลือกตั้งครั้งนี้ อาทิ คณะแนบแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับคณะแนบบัญชีรายชื่อของพรรคฝ่ายประชาธิปไตย (พรรคเพื่อไทย พรรคก้าวไกล พรรคไทยสร้างไทย) กับพรรคอนุรักษนิยม (พรรคภูมิใจไทย พรรครวมไทยสร้างชาติ พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาธิปัตย์) จะสอดคล้องหรือเป็นในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ปรากฏการณ์ “เลือกพรรคที่ใช่ เลือกคนที่ชอบ/ประชาชนจะเลือกพรรคใดก็ได้ แต่ขอให้เลือก สส. ไว้รับใช้” จะส่งผลกระทบต่อผู้สมัครและพรรคการเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีอย่างไร เป็นผลเสียต่อเจ้าของพื้นที่เดิม คือ พรรคเพื่อไทยหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

2. คำถามในการศึกษา

การศึกษาผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในจังหวัดอุบลราชธานี มีคำถามในการศึกษาที่สำคัญ คือ การกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ส่งผลกระทบต่อผู้สมัครและพรรคการเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีอย่างไร จากเดิมการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 เป็นการเลือกตั้งแบบบัตรเลือกตั้งใบเดียว (รูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว)

3. การทบทวนวรรณกรรม หรือการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (บัตรสองใบ) ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่สำคัญคือ งานของผู้วิจัย ประเทือง ม่วงอ่อน (2563, น. 190-200, 206) เรื่อง “ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดอุบลราชธานี” ประเด็นที่เกี่ยวข้องค้นพบว่า ประชาชนต้องการให้กลับไปใช้วิธีการเลือกตั้งโดยใช้บัตรแบบ 2 ใบ คือ บัตรแรกเลือก สส. บัตรสองเลือกพรรค หรือเลือกนายกรัฐมนตรีเช่นเดิม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนและพรรคที่ตนเองชื่นชอบ โดยไม่ถูกจำกัดให้เลือกเพียงบัตรเดียว เนื่องจากประชาชนบางส่วนอาจจะเลือก สส. ที่ตนชื่นชอบ และไปสนับสนุนอีกพรรคเพื่อให้ได้จัดตั้งรัฐบาล เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด นโยบายของพรรค อุดมการณ์ทางการเมือง (พรรคที่สนับสนุน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) (2) ปัจจัยด้านการจ่ายเงินซื้อเสียง (3) ปัจจัยด้านตัวบุคคล ตามลำดับ

โดยปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด ข้อมูลจากการลงพื้นที่โดยการสำรวจพฤติกรรมกาเลือกตั้งผ่านการทำโพลสำรวจทั้ง 10 เขต มีข้อค้นพบที่สำคัญคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ชื่นชอบพรรคพลังประชารัฐ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มักจะเป็นผู้สูงวัย โดยมองว่าต้องการความสงบ ได้รับเงิน

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คาดหวังให้ช่วยปลดหนี้ และไถ่ถอนที่ดินคืน ขณะที่ย้ายทำงานหรือวัยกลางคนส่วนใหญ่จะขึ้นชอปปรรคเพื่อไทย เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ คาดหวังให้มาช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า รวมทั้งแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง และประชาชนส่วนใหญ่ไม่ขึ้นชอปปในระบอบเผด็จการทหาร โดยมองว่าจะทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ค่าขายไม่ได้เหมือนเดิม ทำให้ไม่มีเงินใช้จ่ายและเป็นหนี้สิน

ขณะที่กลุ่มผู้ที่เริ่มมีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งแรก (New Voter) ที่เป็นคนหนุ่มสาว นักเรียน นักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มขึ้นชอปปรรคอนาคตใหม่ เนื่องจากต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยคะแนนเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัคร สส. พรรคอนาคตใหม่ที่พบว่าหลายเขตเลือกตั้งคะแนนเสียงอยู่ในลำดับที่ 3 เหนือพรรคภูมิใจไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคอื่นๆ หลายพรรค โดยเฉพาะในเขต 1 เขต 3 เขต 5 เขต 6 และเขต 7 ถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ กล่าวคือ แม้ว่าผู้สมัคร สส. พรรคอนาคตใหม่จะเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก หรือบางแห่งประชาชนไม่คุ้นหน้า ไม่เคยลงพื้นที่มาก่อน ไม่จำเป็นต้องซื้อเสียง แต่ประชาชนก็ยังลงคะแนนให้ซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรงจากกระแสหัวหน้าพรรคคุณธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ด้วยนโยบายที่แปลกใหม่ท้าทายระบบเดิม การนำเสนอที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านสื่อกระแสใหม่ช่องทางต่างๆ การศึกษาครั้งนี้ ค้นพบว่า การเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 การจ่ายเงินซื้อเสียงที่เหนือคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ

(Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีการจ่ายเงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลาย โดยพรรคการเมืองกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในจังหวัดอุบลราชธานี โดยพบการใช้เงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลาย (แบบปูพรม) เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัด เฉลี่ยรายละ 200-500 บาท ขณะที่บางพื้นที่พบการจ่ายเงินซื้อเสียงแบบประกบคู่สองพรรค กล่าวคือ หากไม่ชอปปพรรคแรกก็ให้เลือกอีกหนึ่งพรรคซึ่งเป็นพรรคพันธมิตรกัน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) อุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 20 ธันวาคม 2563) และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 (ประเทือง ม่วงอ่อน, 2565, 121-124) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้ง นายก อบจ.อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 20 ธันวาคม 2563 และการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด อุดมการณ์ทางการเมืองนโยบายของพรรค ทีมงานเครือข่ายของพรรค (การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2562 จังหวัด

สถาบันพระปกเกล้า

อุบลราชธานี พรรคเพื่อไทย สามารถชนะการเลือกตั้ง 7 เขต จาก 10 เขต (2) ตัวแปรด้านตัวบุคคล การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร และ (3) การจ่ายเงินซื้อเสียง โดยกลุ่มนายกานต์ กัลป์ตินันท์ (หมายเลข 5) พรรคเพื่อไทย (อุบลราชธานี) กำหนดกลยุทธ์ในการหาเสียงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย (สส.) รับผิดชอบไปคนละเขตจากทั้งหมด 10 เขต ครอบคลุมทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

นอกจากพรรคเพื่อไทยแล้ว ยังมีฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีที่สนับสนุนช่วยเหลือ โดยภายหลังจากการชนะการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี นายกานต์ กัลป์ตินันท์ ได้แต่งตั้งเครือญาติของ สส. วุฒิพงษ์ นามบุตร (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ) คือ นายอภิรักษ์ นามบุตร เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (รองนายก อบจ. คนที่ 3)

4. บทวิเคราะห์คะแนนผลการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2566 จ.อุบลราชธานี

การเปลี่ยนแปลงในระบบการเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้มีความน่าสนใจ เนื่องจากการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ที่ในการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ไปเป็นระบบ 'บัตรสองใบ' คล้ายระบบเลือกตั้ง พ.ศ.2540 คือ เลือก สส. เขตจำนวน 400 คน ส่วนบัตรเลือกตั้งใบที่สองใช้สำหรับเลือกพรรคการเมืองเพื่อนำมา

คำนวณ สส. แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการคำนวณแบบหาร 100 ซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองใหญ่มีความแข็งแกร่งมากขึ้น

การเลือกตั้งรูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 8 ปี หลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เปลี่ยนการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบเผด็จการทหาร การเลือกตั้งสามัญครั้งนี้ เป็นการต่อสู้กันระหว่าง 2 ขั้วใหญ่ คือ ขั้วต่อต้านการสืบทอดอำนาจของ คสช. นำโดยพรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ และขั้วสืบทอดอำนาจของ คสช. นำโดยพรรคพลังประชารัฐ พรรคภูมิใจไทย และพรรคเครือข่ายต่างๆ ซึ่งในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 10 เขต ประกอบด้วย

เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ยกเว้น ต.กระโสบ ต.กุดลาด)

เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอเขื่องใน อำเภอม่วงสามสิบ

เขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอวารินชำราบ อำเภอนาเยีย

เขตเลือกตั้งที่ 4 อำเภอเดชอุดม (ยกเว้น อ.ทุ่งเทิง)

เขตเลือกตั้งที่ 5 อำเภอตระการพืชผล อำเภอ กุดข้าวปุ้น อำเภอเหล่าเสือโก้ก

เขตเลือกตั้งที่ 6 อำเภอเขมราฐ อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอนาตาล อำเภอศรีเมืองใหม่ (เฉพาะ ต.นาเลิน ต.หนามแท่ง)

เขตเลือกตั้งที่ 7 อำเภอศรีเมืองใหม่ (ยกเว้น ต.นาเลิน ต.หนามแท่ง) อำเภอโขงเจียม อำเภอตาลสุม อำเภอ

ดอนมดแดง อำเภอเมืองอุบลราชธานี (เฉพาะ ต.กระโสม
ต.กุตลาด)

เขตเลือกตั้งที่ 8 อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอสว่าง
วีระวงศ์ อำเภอสิรินธร (เฉพาะ ต.ผางคำ ต.คันไร่
ต.นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย)

เขตเลือกตั้งที่ 9 อำเภอบุณฑริก อำเภอนาจะหลวย
อำเภอสิรินธร (ยกเว้น ต.ผางคำ ต.คันไร่ ต.นิคมสร้างตนเอง
ลำโดมน้อย)

เขตเลือกตั้งที่ 10 อำเภอน้ำยืน อำเภอน้ำขุ่น
อำเภอทุ่งศรีอุดม อำเภอสำโรง อำเภอเดชอุดม (เฉพาะ
ต.ทุ่งเทิง)

โดยผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ
วันที่ 24 มีนาคม 2562 รูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้
บัตรเลือกตั้งใบเดียว ปรากฏว่า พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกตั้ง
มากที่สุด จำนวน 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 2 คน และ
พรรคพลังประชารัฐ 1 คน เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งใหญ่
ในปี 2554 จังหวัดอุบลราชธานี มี สส. 11 คน พรรคเพื่อไทย
ได้ สส. 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 3 คน และพรรค
ชาติไทยพัฒนา 1 คน (ไม่นับรวมการเลือกตั้งใหญ่ ปี 2557
ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้เป็นโมฆะ)

ในด้านผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการ
กำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตร
เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ มีข้อค้นพบสรุปได้ว่า การกำหนด
ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อ ส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองพรรคสำคัญ
ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยเฉพาะกรณีพรรคเพื่อไทยที่เป็น
เจ้าของพื้นที่เดิมได้รับผลกระทบเชิงลบมากกว่าเชิงบวก

เนื่องจากจะต้องแบ่งคะแนนกับพรรคก้าวไกล แม้ว่า
ประชาชนบางส่วนตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่ตนชื่นชอบ ผู้สมัคร
ที่เลือกพื้นที่ใกล้เคียงประชาชนมาโดยตลอด ซึ่งอาจจะเป็น
ผู้สมัครจากพรรคอื่นแต่ก็ใกล้เคียงประชาชน และได้รับแรง
จูงใจจากเงินซื้อเสียงแบบถล่มทลาย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
นายสมคิด เชื้อคง (สัมภาษณ์, 2566, 20 พฤษภาคม)
ผู้สมัคร สส. เขต 10 (จ.อุบลราชธานี) พรรคเพื่อไทย
อธิบายว่า บางเขตจ่ายเงินซื้อเสียงหัวละ 1,000-2,000 บาท
ขั้นต่ำ 500 บาท 400 บาท 300 บาท เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติผลการเลือกตั้ง ค้นพบว่า
พรรคก้าวไกล/ก้าวประชาชน/ก้าวประเทศไทย พรรคสำคัญ
ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย (ได้คะแนน 411,239 คะแนน)
พรรคก้าวไกล (ได้คะแนน 320,831 คะแนน) พรรคเพื่อ
ไทยรวมพลัง (ได้คะแนน 14,029 คะแนน) และพรรคไทย
สร้างไทย (ได้คะแนน 32,770 คะแนน) สรุปแล้ว ได้
คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัด
อุบลราชธานี รวมกัน 778,869 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ
73 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

ขณะที่พรรคฝ่ายอนุรักษนิยม (สมัยรัฐบาลพลเอก
ประยุทธ์ จันทร์โอชา) พรรคสำคัญ ประกอบด้วย พรรครวม
ไทยสร้างชาติ (ได้ 64,628 คะแนน) พรรคภูมิใจไทย
(ได้ 27,890 คะแนน) พรรคประชาธิปัตย์ (ได้ 23,087
คะแนน) และพรรคพลังประชารัฐ (ได้คะแนน 9,397
คะแนน) สรุปแล้ว ได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชี
รายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 125,002 คะแนน
หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัด
อุบลราชธานี

สถาบันพระปกเกล้า

ต่อมา การเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2566 จ.อุบลราชธานี เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวที่ในการเลือกตั้ง พ.ศ.2562 ไปเป็นระบบ ‘บัตรสองใบ’ คล้ายระบบเลือกตั้ง พ.ศ.2540 คือ เลือก สส. เขตจำนวน 400 คน ส่วนบัตรเลือกตั้งใบที่สองใช้สำหรับเลือกพรรคการเมืองเพื่อนำมาคำนวณ สส.แบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการคำนวณแบบหาร 100 ซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองใหญ่มีความแข็งแกร่งมากขึ้น

โดยที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2564 ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 500 คน โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน และให้มีบัตรเลือกตั้งสองใบที่ให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต

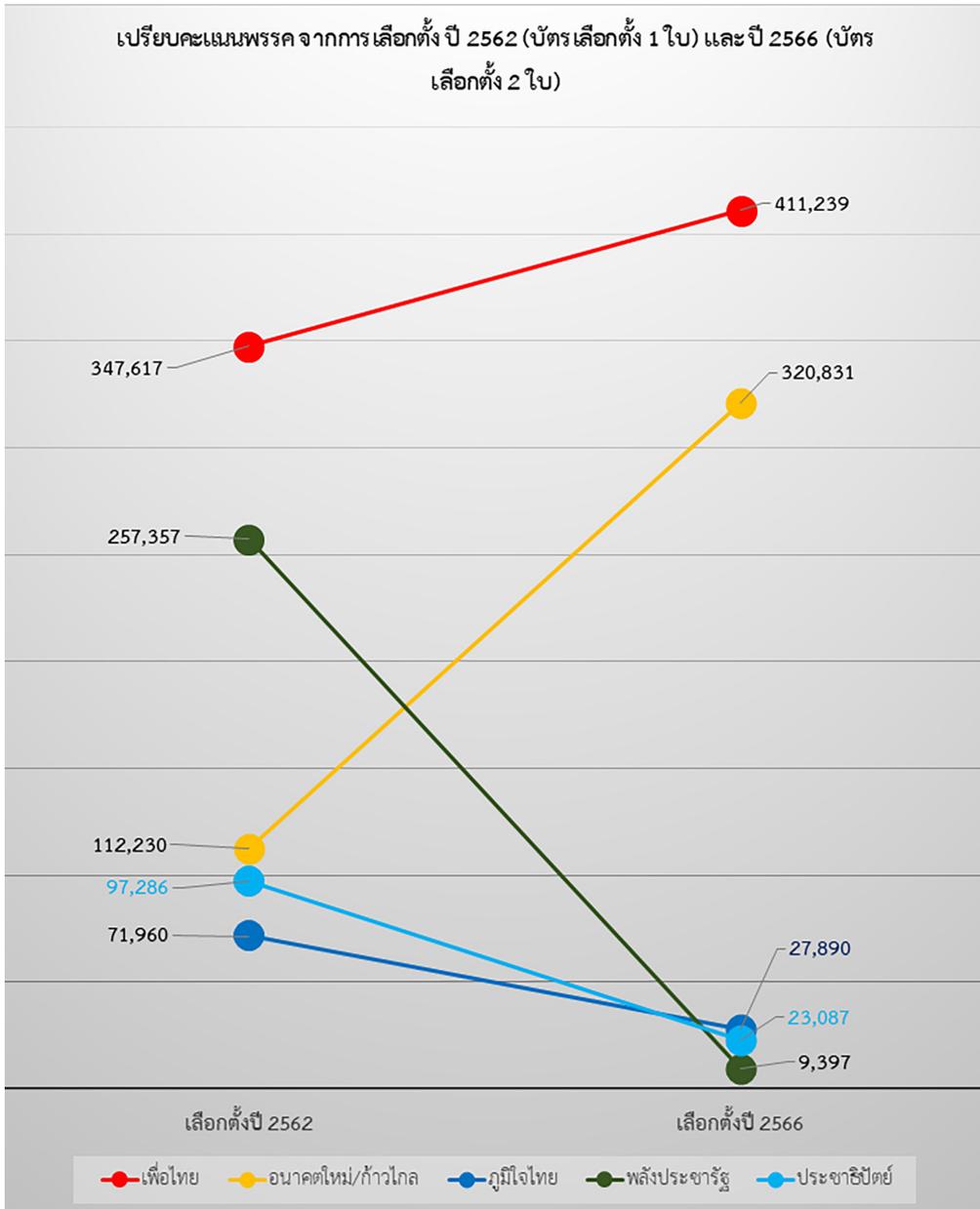
ผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อเป็นการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัดอุบลราชธานี อันดับ 1 พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 411,239 คะแนน อันดับ 2 พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 320,831 คะแนน อันดับ 3 พรรครวมไทยสร้างชาติ ได้คะแนน 64,628 คะแนน อันดับ 4 พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนน

32,770 คะแนน อันดับ 5 พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 27,890 คะแนน อันดับ 6 พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนน 23,087 คะแนน อันดับ 7 พรรคเพื่อไทรรวมพลัง ได้คะแนน 14,029 คะแนน อันดับ 8 พรรคใหม่ ได้คะแนน 12,283 คะแนน และอันดับ 9 พรรคพลังประชารัฐ ได้คะแนนเพียง 9,397 คะแนน เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติผลการเลือกตั้ง ค้นพบว่า พรรคก้าวไกล/ก้าวประชาชนไปไทย พรรคสำคัญประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย (ได้คะแนน 411,239 คะแนน) พรรคก้าวไกล (ได้คะแนน 320,831 คะแนน) พรรคเพื่อไทรรวมพลัง (ได้คะแนน 14,029 คะแนน) และพรรคไทยสร้างไทย (ได้คะแนน 32,770 คะแนน) สรุปแล้ว ได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 778,869 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 73 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

ขณะที่พรรคฝ่ายอนุรักษ์นิยม (สมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) พรรคสำคัญ ประกอบด้วย พรรครวมไทยสร้างชาติ (ได้คะแนน 64,628 คะแนน) พรรคภูมิใจไทย (ได้คะแนน 27,890 คะแนน) พรรคประชาธิปัตย์ (ได้คะแนน 23,087 คะแนน) และพรรคพลังประชารัฐ (ได้คะแนน 9,397 คะแนน) สรุปแล้ว ได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 125,002 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนพรรค (แบบบัญชีรายชื่อ) ในการเลือกตั้ง ปี 2562 (บัตรเลือกตั้งใบเดียว)
และปี 2566 (บัตรเลือกตั้งสองใบ)

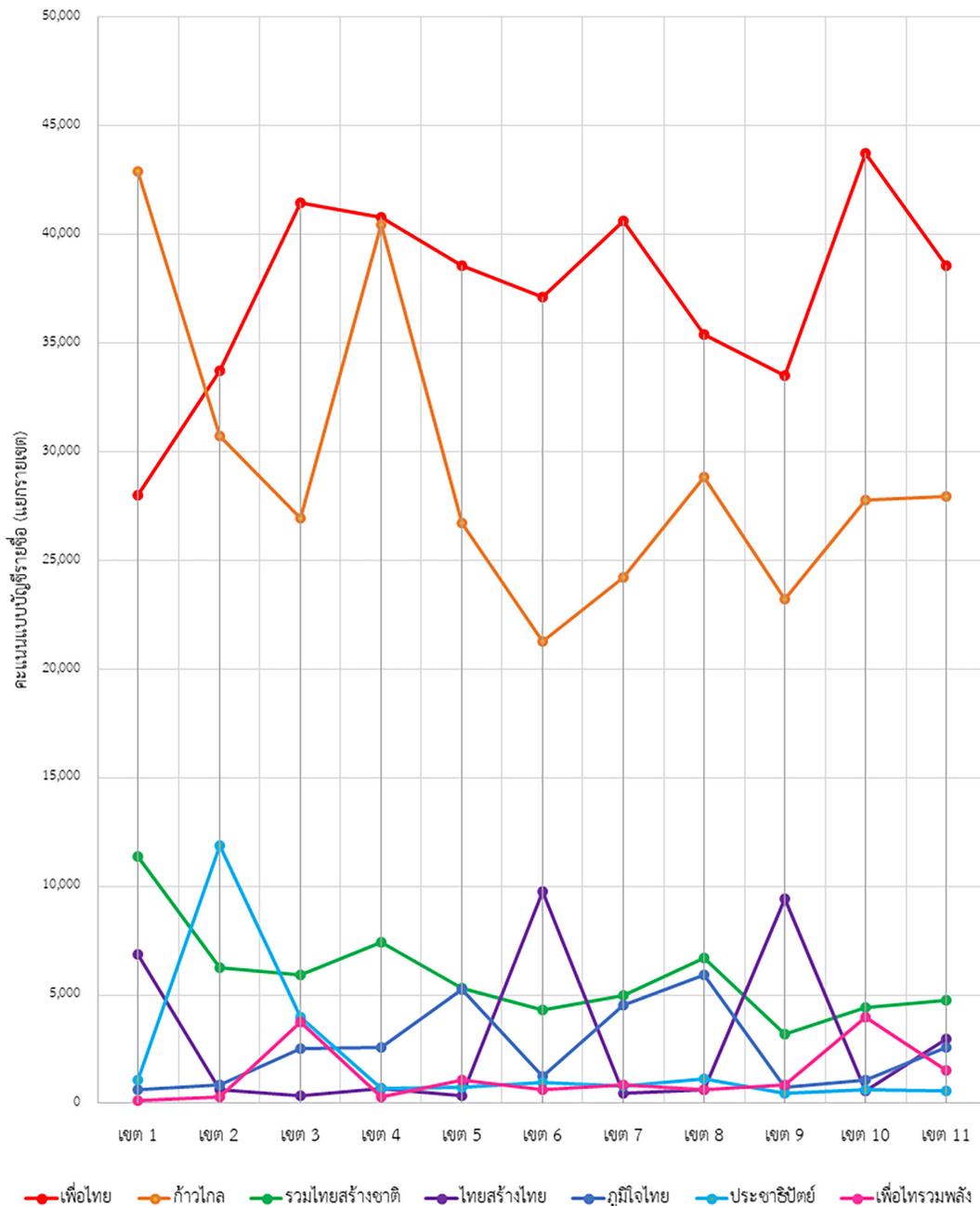
หมายเหตุ : การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งรูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว

สถาบันพระปกเกล้า

ทั้งนี้ การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจาก ปี 2562 โดยมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 1,069,575 คน คิดเป็นร้อยละ 72.60 (มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.742) ร้อยละ (%) คะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จ.อุบลราชธานี (เทียบสัดส่วนกับผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งจังหวัด) พบว่า พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 38 อันดับ 2 พรรคก้าวไกล ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 30 อันดับ 3 พรรครวมไทยสร้างชาติ ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 6 อันดับ 4 พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 3 อันดับ 5 พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ น้อยกว่า ร้อยละ 3 อันดับ 6 พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 2 และอันดับ 7 พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ร้อยละ 1 ตามลำดับ

ข้อสังเกต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ (%) คะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จ.อุบลราชธานี (เทียบสัดส่วนกับผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งจังหวัด) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ได้ข้อค้นพบว่า คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับคะแนนบัญชีรายชื่อไม่ได้สอดคล้องกันทางสถิติ กล่าวคือ คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับคะแนนบัญชีรายชื่อไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี สนองตอบต่อกลยุทธ์ในการหาเสียงของพรรคคู่แข่งของพรรคเพื่อไทยที่พยายามปลุกกระแสให้เกิดปรากฏการณ์การโหวตยุทธศาสตร์ (Strategic Voting) แบบ “เลือกพรรคที่ใช้ เลือกคนที่ชอบ” หรือ “จะเลือกพรรคไหนก็แล้วแต่ ขอให้เลือกคนไว้ใช้น้อย” หรือ “ไม่ชอบพรรคก็เลือกคนไว้ใช้”

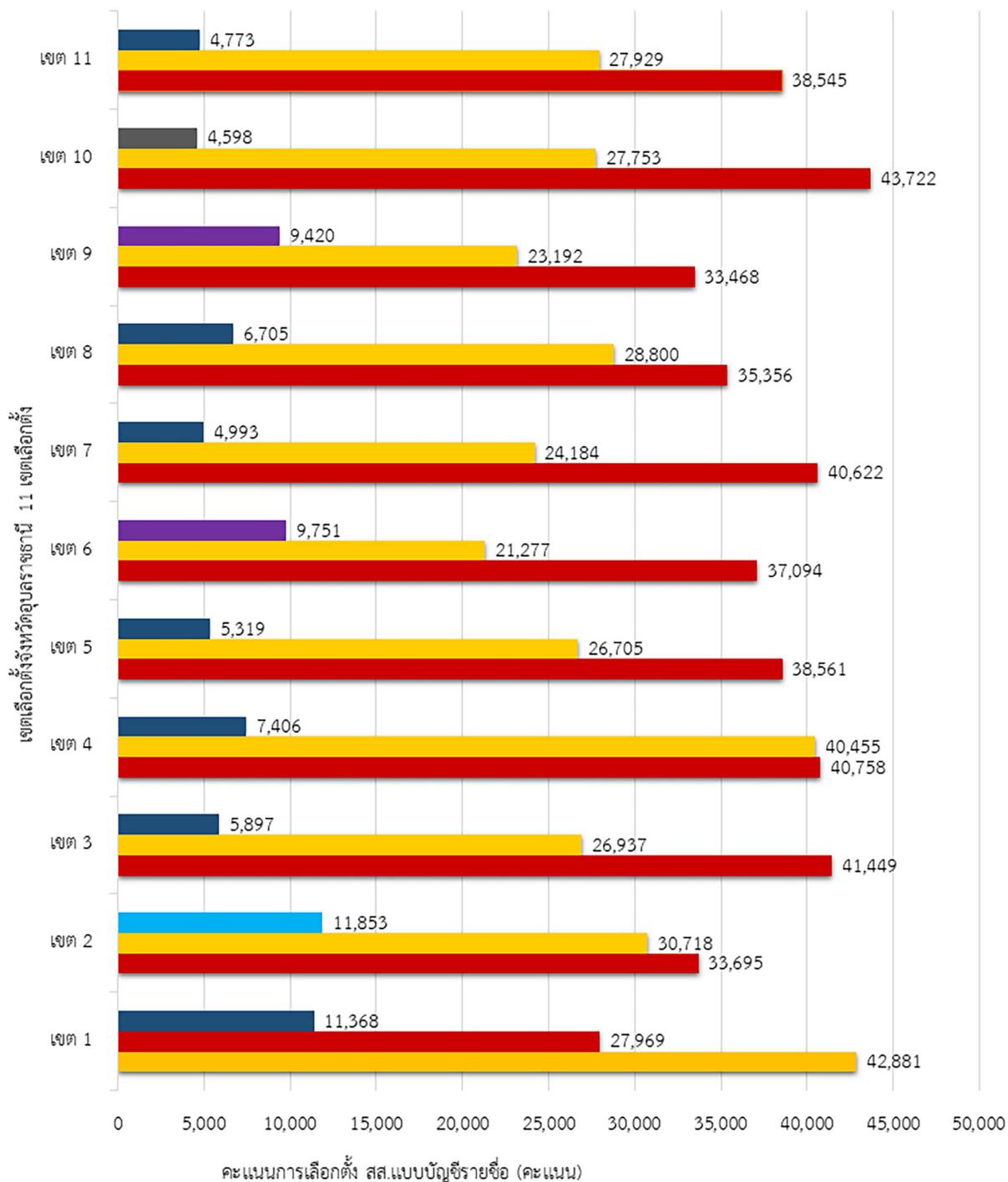
แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 1-7 การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566
จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา : ประเทือง ม่วงอ่อน, 2567, น. 150-151.

สถาบันพระปกเกล้า

แผนภาพที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนอันดับ 1-3 การเลือกตั้ง สส.แบบบัญชีรายชื่อ จ.อุบลราชธานี
ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566

4.1 คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับคะแนน บัญชีรายชื่อของ “พรรคภูมิใจไทย” ไม่ได้สอดคล้องกัน ทางสถิติ หรือไม่มีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ (%) คะแนนเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ จ.อุบลราชธานี (เทียบสัดส่วนกับผู้มาใช้ สิทธิเลือกตั้งทั้งจังหวัด) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ได้ข้อค้นพบว่า คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับคะแนน บัญชีรายชื่อของ “พรรคภูมิใจไทย” ไม่ได้สอดคล้องกันทาง สถิติ หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สะท้อนปรากฏการณ์ การโหวตยุทธศาสตร์ (Strategic Voting) หลักฐานที่ ยืนยันได้อย่างชัดเจนคือ ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบ บัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง “พรรคภูมิใจไทย” การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า ถึงแม้ว่า “พรรคภูมิใจไทย” จะ ประสบความสำเร็จสามารถชนะการเลือกตั้ง สส. แบบ แบ่งเขตได้ถึง 3 เขต จากทั้งหมด 11 เขตเลือกตั้ง คิดเป็น ร้อยละ 27.27 ได้แก่

1) นายสุทธิชัย จรุงเนตร พรรคภูมิใจไทย (เดิม พรรคพลังประชารัฐ) อดีต สส.พรรคเพื่อไทย ปี 2554 ก่อน จะย้ายมาสังกัดพรรคพลังประชารัฐ และพรรคภูมิใจไทย ตามลำดับ เขตเลือกตั้งที่ 5 อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น นายสุทธิชัย จรุงเนตร พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 44,121 คะแนน อันดับสอง นายรัฐกิตติ์ ฝาลีพัฒน์ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 30,596 คะแนน อันดับสาม นายเพทาย ศรีสวัสดิ์ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 12,050 คะแนน

2) นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย พรรคภูมิใจไทย (ย้ายจากพรรคประชาธิปัตย์) เขตเลือกตั้งที่ 8

อ.พิบูลมังสาหาร (ยกเว้น ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) อ.สว่างวีระวงศ์ อ.นาเยีย นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 31,773 คะแนน อันดับสอง นายเอกพล ญาวงค์ (ดี) (สจ.ดีเอกพล ญาวงค์) พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 27,893 คะแนน

3) นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ) เขตเลือกตั้งที่ 11 อ.เดชอุดม (ยกเว้น ต.ทุ่งเทิง) นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ) ได้คะแนน 43,797 คะแนน อันดับสอง นายเอกชัย ทรงอำนาจเจริญ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 24,288 คะแนน อันดับสาม นายพิทักษ์ชัย จิตจันทร์ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 13,063 คะแนน และ อันดับสี่ นายสุรียา ชันอาสา พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนน 4,833 คะแนน

แต่กลับพบว่า คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับ คะแนนบัญชีรายชื่อไม่ได้สอดคล้องกันหรือเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน อาทิ

เขตเลือกตั้งที่ 5 อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น นายสุทธิชัย จรุงเนตร พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลัง ประชากรัฐ) อดีต สส.พรรคเพื่อไทย ปี 2554 ก่อนจะย้าย มาสังกัดพรรคพลังประชารัฐ และพรรคภูมิใจไทยตาม ลำดับ นายสุทธิชัย จรุงเนตร พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 44,121 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจาก เขตเลือกตั้งที่ 5 อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น เพียง 5,237 คะแนน ทั้งๆ ที่เป็นเขตเดียวกันกับที่พรรคภูมิใจไทยชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ 11 อ.เดชอุดม (ยกเว้น ต.ทุ่งเทิง) นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรค

สถาบันพระปกเกล้า

พลังประชารัฐ) ได้คะแนน 43,797 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 11 อ.เดชอุดม (ยกเว้น ต.ทุ่งเทิง) เพียง 2,584 คะแนน ทั้งๆ ที่เป็นเขตเดียวกันกับที่พรรคภูมิใจไทยชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

หรือ กรณีเขตเลือกตั้งที่ 8 อ.พิบูลมังสาหาร (ยกเว้น ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) อ.สว่างวีระวงศ์ นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย พรรคภูมิใจไทย (ย้ายจากพรรคประชาธิปัตย์) ได้คะแนน 31,773 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 8 อ.พิบูลมังสาหาร (ยกเว้น ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) อ.สว่างวีระวงศ์ เพียง 5,904 คะแนน ทั้งๆ ที่เป็นเขตเดียวกันกับที่พรรคภูมิใจไทยชนะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

หรือ เขตเลือกตั้งอื่นๆ ที่ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้รับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งสูง เช่น เขตเลือกตั้งที่ 7 อ.ศรีเมืองใหม่ อ.โขงเจียม อ.สิรินธร (ยกเว้น ต.โนนก่อ) อ.พิบูลมังสาหาร (เฉพาะ ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) แม้ว่าในเขตนี้พรรคภูมิใจไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวสุดารัตน์ (กานต์) พิทักษ์พรพลลภ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 38,533 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยจะได้อันดับสอง โดยนายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ (ดีเล็ก) พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนสูงถึง 33,499 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 7 เพียง 4,524 คะแนน

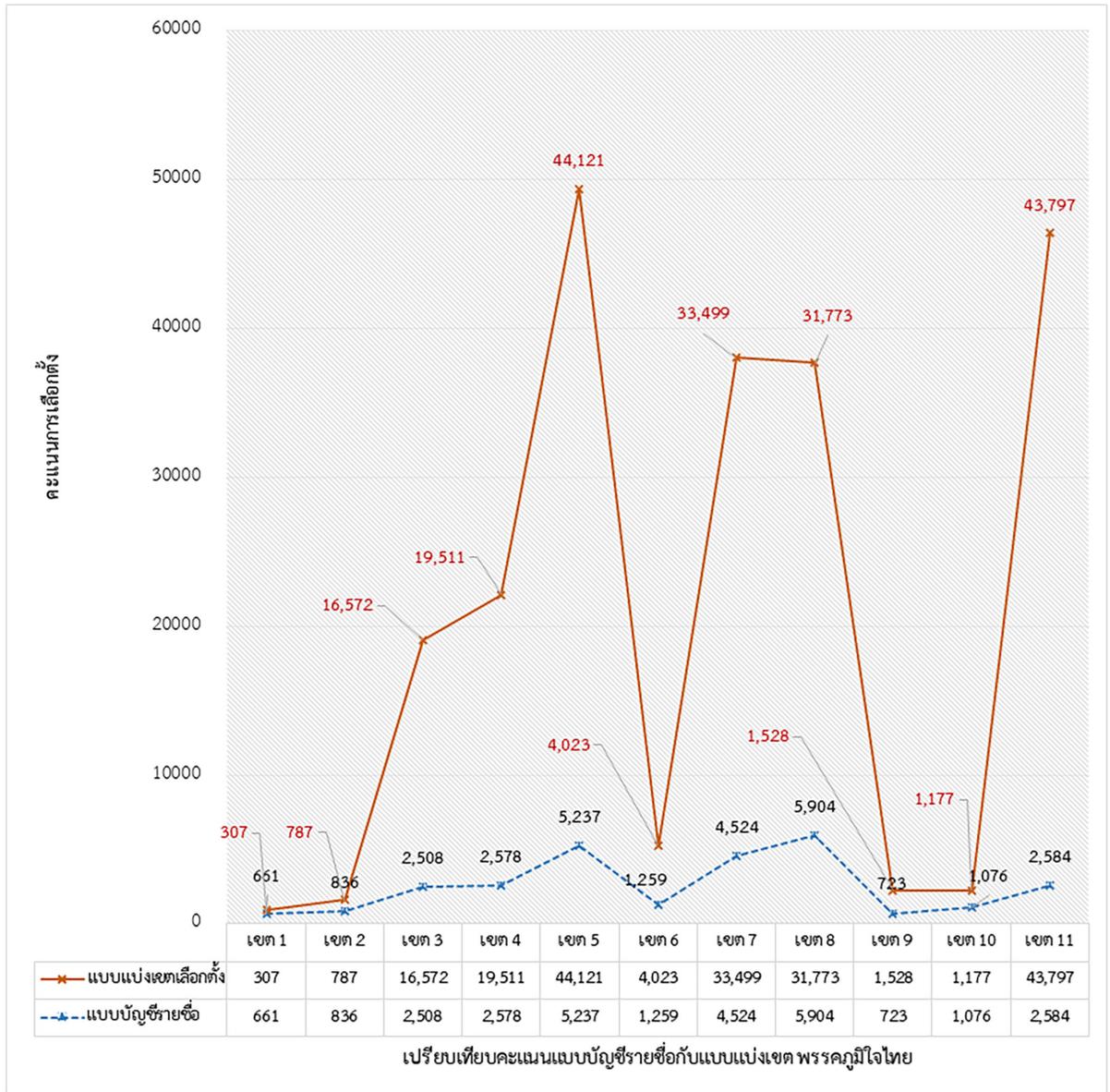
เขตเลือกตั้งที่ 4 อ.วารินชำราบ อ.สำโรง (เฉพาะ ต.สำโรง ต.โคกก่อ และ ต.บอน) แม้ว่าในเขตนี้พรรค

ภูมิใจไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวกิตติธัญญา วาจาดี พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 39,462 คะแนน อันดับสอง นายวัฒน์ชัย มากมูล พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 31,052 คะแนน และอันดับสาม นางสาวโยธากาญจน์ ฟองงาม พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ/ พรรคสร้างอนาคตไทย) ได้คะแนนสูงถึง 19,511 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 4 เพียง 2,578 คะแนน

และเขตเลือกตั้งที่ 3 อ.ม่วงสามสิบ อ.ดอนมดแดง อ.เหล่าเสือโก้ก อ.ตาลชุม แม้ว่าในเขตนี้พรรคภูมิใจไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางพิมพ์กาญจน์ พลสมิคร พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ได้คะแนน 31,218 คะแนน อันดับสอง นายชูวิทย์ (ก๊วย) พิทักษ์พรพลลภ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 22,020 คะแนน อันดับสาม นายสมบัติ รัตน์ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 16,572 คะแนน แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 3 เพียง 2,508 คะแนน เป็นต้น

สามารถสรุปได้ว่า กรณีคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคภูมิใจไทย การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัดอุบลราชธานี ไม่ได้สอดคล้องกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันเหมือนพรรคเพื่อไทย หรือพรรคก้าวไกล

แผนภาพที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคภูมิใจไทย การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์สถิติคะแนนผู้สมัคร สส. พรรคภูมิใจไทย จังหวัดอุบลราชธานี การเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ทั้งคะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ลำดับที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ สรุปได้ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1 อ.เมืองอุบลราชธานี (ยกเว้น ต.ไร่น้อย ต.หัวเรือ ต.ขี้เหล็ก ต.ปะอ่าว และ ต.หนองขอน) โดยนายสรารัฐ พุ่งสุข พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 307 คะแนน ได้ลำดับที่ 9 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 661 คะแนน

สถาบันพระปกเกล้า

เขตเลือกตั้งที่ 2 อ.เชียงใน อ.เมืองอุบลราชธานี (เฉพาะ ต.ไร่น้อย ต.หัวเรือ ต.ชีเหล็ก ต.ปะอาว และ ต.หนองซอน) โดยนายประเสริฐ เผ่าพันธ์ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 787 คะแนน ได้ลำดับที่ 5 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 836 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 3 อ.ม่วงสามสิบ อ.ดอนมดแดง อ.เหล่าเสือโก้ก อ.ตาลชุม โดยนายสมบัติ รัตน์ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 16,572 คะแนน ได้ลำดับที่ 3 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 2,508 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 4 อ.วารินชำราบ อ.สำโรง (เฉพาะ ต.สำโรง ต.โคกก่อง และ ต.บอน) โดยนางสาวโยธากาญจน์ ฟองงาม พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 19,511 คะแนน ได้ลำดับที่ 3 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 2,578 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 5 อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น โดยนายสุทธิชัย จรุงเนตร พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 44,121 คะแนน ได้ลำดับที่ 1 (ชนะการเลือกตั้ง) แต่ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อเพียง 5,237 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 6 อ.เขมราฐ อ.โพธิ์ไทร อ.นาตาล โดยนายธนสิทธิ์ ไควสุรัตน์ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 4,023 คะแนน ได้ลำดับที่ 4 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 1,259 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 7 อ.ศรีเมืองใหม่ อ.โขงเจียม อ.สิรินธร (ยกเว้น ต.โนนก่อ) อ.พิบูลมังสาหาร (เฉพาะ ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) โดยนายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 33,499

คะแนน ได้ลำดับที่ 2 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 4,524 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 8 อ.พิบูลมังสาหาร (ยกเว้น ต.ระเว และ ต.ทรายมูล) อ.สว่างวีระวงศ์ อ.นาเยีย โดยนางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 31,773 คะแนน ได้ลำดับที่ 1 (ชนะการเลือกตั้ง) แต่ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อเพียง 5,904 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 9 อ.บุณฑริก อ.นาจะหลวย อ.สิรินธร (เฉพาะ ต.โนนก่อ) โดยนายวิชัย สวัสดิภาพ พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 1,528 คะแนน ได้ลำดับที่ 5 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 723 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 10 อ.น้ำยืน อ.ทุ่งศรีอุดม อ.น้ำขุ่น อ.สำโรง (ยกเว้น ต.สำโรง ต.โคกก่อง และ ต.บอน) อ.เดชอุดม (เฉพาะ ต.ทุ่งเทิง) โดยนายศักดิ์ชัย จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 1,177 คะแนน ได้ลำดับที่ 4 ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ 1,076 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 11 อ.เดชอุดม (ยกเว้น ต.ทุ่งเทิง) โดยนางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 43,797 คะแนน ได้ลำดับที่ 1 (ชนะการเลือกตั้ง) แต่ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อเพียง 2,584 คะแนน (รายละเอียดดังตาราง)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์สถิติคะแนนผู้สมัคร สส. พรรคภูมิใจไทย จังหวัดอุบลราชธานี การเลือกตั้งทั่วไป ปี 2566

เขตที่	ชื่อ-สกุล ผู้สมัครสังกัดพรรคภูมิใจไทย	คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต	ลำดับที่ได้จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต	คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
1	นายสรารุช พุ่งสุข	307	9	661
2	นายประเสริฐ เผ่าพันธ์	787	5	836
3	นายสมบัติ รัตน์	16,572	3	2,508
4	นางสาวโยธากาญจน์ พองงาม	19,511	3	2,578
5	นายสุทธิชัย จรุงเนตร	44,121	1	5,237
6	นายธนະสิทธิ์ ไควสุรัตน์	4,023	4	1,259
7	นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์	33,499	2	4,524
8	นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย	31,773	1	5,904
9	นายวิชัย สวัสดิภาพ	1,528	5	723
10	นายศักดิ์ชัย จินตะเวช	1,177	4	1,076
11	นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช	43,797	1	2,584

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566ก, ออนไลน์

4.2 คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับคะแนนบัญชีรายชื่อของ “พรรคเพื่อไทย” สอดคล้องกันทางสถิติ หรือมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ (%) คะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จ.อุบลราชธานี (เทียบสัดส่วนกับผู้มีใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งจังหวัด) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ได้ข้อค้นพบว่า คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กับคะแนนบัญชีรายชื่อของ “พรรคเพื่อไทย” สอดคล้องกันทางสถิติ หรือมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1 อ.เมืองอุบลราชธานี (ยกเว้น ต.ไร่น้อย ต.หัวเรือ ต.ชีเหล็ก ต.ปะอ่าว และ ต.หนองขอน) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์ (สส.บอม) พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 32,468 คะแนน อันดับสอง นายวิศรุต สวัสดิ์วร พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 31,112 คะแนน อันดับสาม นายอดุลย์ นิลเปรม พรรคไทยสร้างไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ) ได้คะแนน 21,579 คะแนน และอันดับสี่ นายเต็มบุญ ศรีธัญรัตน์ พรรครวมไทยสร้างชาติ ได้คะแนน 9,086 คะแนน โดยพรรคเพื่อไทยได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 1 สูงถึง 27,969 คะแนน

สถาบันพระปกเกล้า

เขตเลือกตั้งที่ 2 อ.เป็องใน อ.เมืองอุบลราชธานี (เฉพาะ ต.ไร่น้อย ต.หัวเรือ ต.ขี้เหล็ก ต.ปะอ่าว และ ต.หนองซอน) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นายวุฒิพงษ์ นามบุตร (สส.อ) พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนน 38,164 คะแนน อันดับสอง นายณรงค์ชัย วีระกุล (หมอแขก) พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 31,953 คะแนน อันดับสาม นายสมภพ จันทร์วงศ์ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 17,520 คะแนน และ อันดับสี่ นายโกวิท ธรรมานูชิต พรรคพลังประชารัฐ ได้คะแนน 1,829 คะแนน แม้ว่าพรรคเพื่อไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบ สส. เขต แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 2 สูงถึง 33,695 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 3 อ.ม่วงสามสิบ อ.ดอนมดแดง อ.เหล่าเสือโก้ก อ.ตาลชุม ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางพิมพ์กาญจน์ พลสมัคร พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ได้คะแนน 31,218 คะแนน อันดับสอง นายชูวิทย์ (กุ่ม) พิทักษ์พรพัลลภ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 22,020 คะแนน อันดับสาม นายสมบัติ รัตโน พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 16,572 คะแนน และอันดับสี่ นายจำลอง พรหมสวัสดิ์ พรรคพลังประชารัฐ ได้คะแนน 12,423 คะแนน แม้ว่าพรรคเพื่อไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบ สส. เขต แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 3 สูงถึง 41,449 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 4 อ.วารินชำราบ อ.สำโรง (เฉพาะ ต.สำโรง ต.โคกก่อง และ ต.บอน) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวกิตติธัญญา วาจาตี พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 39,462 คะแนน อันดับสอง นายวัฒนชัย มากมูล พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 31,052 คะแนน อันดับสาม นางสาวโยธากาญจน์ ฟองงาม พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลัง

ประชารัฐ/ พรรคสร้างอนาคตไทย) ได้คะแนน 19,511 คะแนน และอันดับสี่ นางสาวใจยา วาจาตี พรรคชาติไทยพัฒนา ได้คะแนน 4,013 คะแนน โดยพรรคเพื่อไทยได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 4 สูงถึง 40,758 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 5 อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นายสุทธิชัย จรูญเนตร พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ) /อดีตที่ปรึกษารัฐมนตรีศึกษาธิการ (ตรีนุช เทียนทอง) (จากพรรคสร้างอนาคตไทย) ได้คะแนน 44,121 คะแนน อันดับสอง นายรัฐกิตติผลาชีพพัฒน์ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 30,596 คะแนน อันดับสาม นายเพทาย ศรีสวัสดิ์ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 12,050 คะแนน และอันดับสี่ นายนครินทร์ เรืองแสน พรรครวมไทยสร้างชาติ ได้คะแนน 779 คะแนน ถึงแม้พรรคเพื่อไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบ สส. เขต แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 5 สูงถึง 38,561 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 6 อ.เขมราฐ อ.โพธิ์ไทร อ.นาตาล ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวธัญธารีย์ สันตพันธ์ (แพรว) (บุตรสาว อดีต สส.พิสิษฐ์ สันตพันธ์ (ครูต๋อง) คุณแม่ นางสาวรินรัตน์ สันตพันธ์ (เจ้ต๋อน) ผู้บริหาร กลุ่มบริษัท ต.เขมราฐ) พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 43,430 คะแนน อันดับสอง นายบุญธรรม ภาคโพธิ์ (เซฟบุญธรรม) พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนน 22,759 คะแนน (นายบุญธรรม ภาคโพธิ์ (เซฟบุญธรรม) สนับสนุนโดย ลุงอ๊อด-สิทธิชัย โควสุรัตน์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย/อดีต สส. อุบลฯ 6 สมัย ,อดีต รมช.มหาดไทย และแกนนำกลุ่มวังพญานาค สมัยไทยรักไทย) อันดับสาม นายชิราวุธ

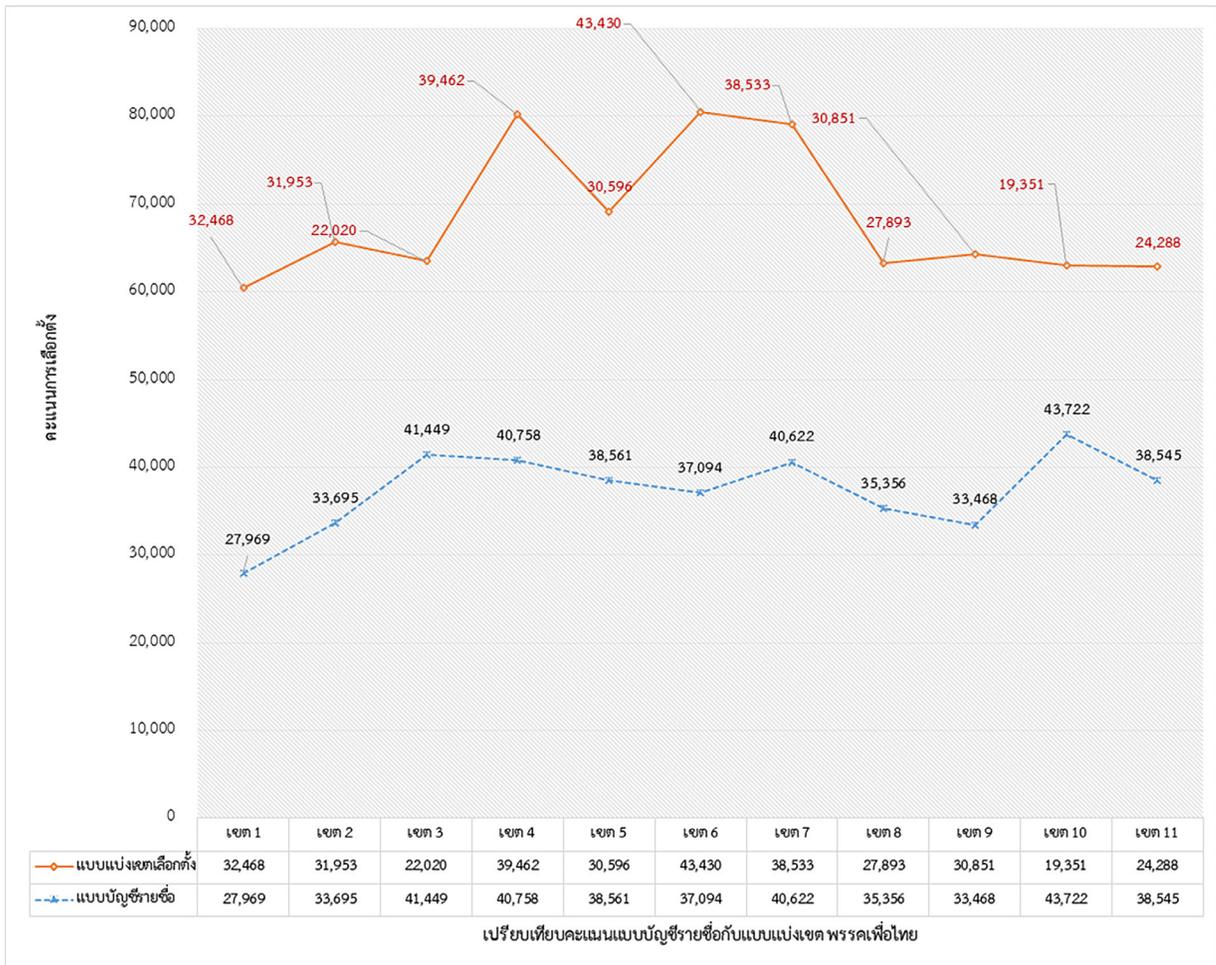
แก้วขนิณ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 9,177 คะแนน และ
อันดับสี่ นายธนะสิทธิ์ โควสุรัตน์ (ป่าฮืด) พรรคภูมิใจไทย
(เดิมพรรคพลังประชาชน/พรรคเศรษฐกิจไทย) ได้คะแนน
4,023 คะแนน โดยพรรคเพื่อไทยได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ
ชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 6 สูงถึง 37,094 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 7 อ.ศรีเมืองใหม่ อ.โขงเจียม อ.สิรินธร
(ยกเว้น ต.โนนก่อ) อ.พิบูลมังสาหาร (เฉพาะ ต.ระเว และ
ต.ทรายมูล) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวสุภารัตน์
(กานต์) พัทธ์พัชรพัลลภ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน
38,533 คะแนน อันดับสอง นายเชิดศักดิ์ โภคกุลกานนท์
(ตีเล็ก) พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชาชน/พรรค
สร้างอนาคตไทย) ได้คะแนน 33,499 คะแนน อันดับสาม
นายภานุภ พุตุกิจ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 10,300 คะแนน
และอันดับสี่ นายสมักร ป้องวงษ์ พรรครวมไทยสร้างชาติ
ได้คะแนน 2,962 คะแนน โดยพรรคเพื่อไทยได้คะแนน
แบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 7 สูงถึง 40,622 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 8 อ.พิบูลมังสาหาร (ยกเว้น ต.ระเว
และ ต.ทรายมูล) อ.สว่างวีระวงศ์ อ.นาเยีย ผู้ชนะการเลือกตั้ง
คือ นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย พรรคภูมิใจไทย (เดิม
เป็น สส.พรรคประชาธิปัตย์) ได้คะแนน 31,773 คะแนน
อันดับสอง นายเอกพล ญาวงค์ (ตุ้) (สจ.ตุ้เอกพล ญาวงค์)
พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 27,893 คะแนน อันดับสาม
นางสาวกมน แก้วปัญญา พรรคก้าวไกล ได้คะแนน
14,621 คะแนน และอันดับสี่ นายณรงค์ศักดิ์ (บุ่ง)
โกศลวัฒน์ พรรคพลังประชาชน ได้คะแนน 12,037 คะแนน
ถึงแม้พรรคเพื่อไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบ สส. เขต
แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 8
สูงถึง 35,356 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 9 อ.บุณฑริก อ.นาจะหลวย อ.สิรินธร
(เฉพาะ ต.โนนก่อ) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางรำพูล
ตันติวิณิชานนท์ พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนน 31,311
คะแนน อันดับสอง นายประภูศักดิ์ จินตะเวช พรรคเพื่อไทย
ได้คะแนน 30,851 คะแนน อันดับสาม พันจ่าอากาศเอก
บรรจง อินทร์ขาว พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 12,105
คะแนน และอันดับสี่ นางสาวน้ำตาล พวงลาภ พรรครวม
ไทยสร้างชาติ ได้คะแนน 1,613 คะแนน ถึงแม้พรรค
เพื่อไทยจะแพ้การเลือกตั้งแบบ สส. เขต แต่กลับได้
คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 9 สูงถึง
33,468 คะแนน

แผนภาพที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคเพื่อไทย การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัดอุบลราชธานี

เขตเลือกตั้งที่ 10 อ.น้ำยืน อ.ทุ่งศรีอุดม อ.น้ำขุ่น อ.สำโรง (ยกเว้น ต.สำโรง ต.โคกก่อ และ ต.บอน) อ.เดชอุดม (เฉพาะ ต.ทุ่งเทิง) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นายสมศักดิ์ บุญประชม พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ได้คะแนน 63,127 คะแนน อันดับสอง นายสมคิด เชื้อคง พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 19,351 คะแนน อันดับสาม นางสาวประภัสสร สายเพชร พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 9,735 คะแนน และอันดับสี่ นายศักดิ์ชัย จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 1,177 คะแนน ถึงแม้พรรคเพื่อไทยจะแพ้

การเลือกตั้งแบบ สส. เขตแบบถล่มทลาย คะแนนห่างประมาณ 3 เท่า แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 10 สูงที่สุดจากทั้งหมด 11 เขตเลือกตั้ง คือ 43,722 คะแนน

เขตเลือกตั้งที่ 11 อ.เดชอุดม (ยกเว้น ต.ทุ่งเทิง) ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช พรรคภูมิใจไทย (เดิมพรรคพลังประชารัฐ) ได้คะแนน 43,797 คะแนน อันดับสอง นายเอกชัย ทรงอำนาจเจริญ พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 24,288 คะแนน อันดับสาม

นายพิทักษ์ชัย จิตจันทร์ พรรคก้าวไกล ได้คะแนน 13,063 คะแนน และอันดับสี่ นายสุริยา ชันอาสา พรรคไทยสร้างไทย ได้คะแนน 4,833 คะแนน ถึงแม้พรรคเพื่อไทยจะแพ้ การเลือกตั้งแบบ สส. เขต แต่กลับได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากเขตเลือกตั้งที่ 11 สูงถึง 38,545 คะแนน

สามารถสรุปได้ว่า กรณีคะแนนแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคเพื่อไทย การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกันทางสถิติ หรือมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน เช่นเดียวกับกรณีคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคก้าวไกล

นอกจากข้อมูลจากการวิเคราะห์ทางสถิติแล้ว ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ฝ่ายผู้สมัคร สส. ได้แก่ ผู้สมัคร สส. จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนพรรคการเมือง รวมถึง ทีมฝ่ายการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งการเลือกตั้งวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ 2566 กับการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 เช่น นายเกรียง กัลป์ตินันท์ (บัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 6) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐบาล เศรษฐา ทวีสิน) อดีตรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย (สัมภาษณ์, 2566, 25 เมษายน) ท่านอิสสระ สมชัย อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อดีตรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (สัมภาษณ์, 2566, 5 กุมภาพันธ์) สส.วุฒิพงษ์ นามบุตร เขต 2 พรรคประชาธิปัตย์ (สัมภาษณ์, 2566, 22 กุมภาพันธ์) นายสมบัติ รัตโน เขต 3 พรรคภูมิใจไทย (สัมภาษณ์, 2566, 23 เมษายน) สส.สมศักดิ์ บุญประชม (เสียเสียง) พรรคเพื่อไทยรวมพลัง เขต 10 (เจ้าของคะแนนเสียง 63,127 คะแนน สูงสุดเป็นอันดับสองของประเทศ (สัมภาษณ์, 2566, 27 พฤษภาคม) นางสาวสมปรารถนา วิกรัยเจิตเจริญ

เขต 1 พรรคพลังประชารัฐ (สัมภาษณ์, 2566, 4 กุมภาพันธ์) สส. สุดารัตน์ (น้องกานต์) พิทักษ์พรพัลลภ เขต 7 พรรคเพื่อไทย (สัมภาษณ์, 2566, 24 พฤษภาคม) นายสมคิด เชื้อคง เขต 10 พรรคเพื่อไทย และคณะ (สัมภาษณ์, 2566, 20 พฤษภาคม) สส.พิมพ์กาญจน์ พลสมัคร เขต 3 พรรคเพื่อไทยรวมพลัง (สัมภาษณ์, 2566, 16 พฤษภาคม) นายสหวัชชัย อนุสนธิ์ เขต 3 พรรคก้าวไกล (สัมภาษณ์, 2566, 19 พฤษภาคม) นายวิศรุต สวัสดิ์วีร เขต 1 พรรคก้าวไกล (สัมภาษณ์, 2566, 17 พฤษภาคม) นายณรงค์ศักดิ์ โกศลวัฒน์ เขต 8 พรรคพลังประชารัฐ (สัมภาษณ์, 2566, 10 กุมภาพันธ์) ดร.เต็มบุญ ศรีธีธวัชรัตน์ เขต 1 พรรครวมไทยสร้างชาติ (สัมภาษณ์, 2566, 8 เมษายน) นายเทียน แผลงฤทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางซึก อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี (สัมภาษณ์, 2566, 7 เมษายน) นายสมคิด เขมราธิมย์ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว อำเภอมืออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (สัมภาษณ์, 2566, 5 เมษายน) เป็นต้น มีข้อค้นพบสรุปได้ว่า การกำหนดใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองพรรคสำคัญทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยเฉพาะกรณีพรรคเพื่อไทยที่เป็นเจ้าของพื้นที่เดิมได้รับผลกระทบเชิงลบมากกว่าเชิงบวก เนื่องจากจะต้องแบ่งคะแนนกับพรรคก้าวไกล **นอกจากนั้นยังประสบกับปรากฏการณ์การโหวตยุทธศาสตร์ (Strategic Voting) ของพรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อไทยรวมพลัง พรรคประชาธิปัตย์ รวมทั้งพรรคไทยสร้างไทย ที่สร้างวาทกรรมทางการเมืองโดยการรณรงค์ให้ประชาชน “เลือกคนไว้รับใช้ แม้จะสังกัดพรรคที่ประชาชนไม่ชื่นชอบ ให้ประชาชนเลือกพรรคที่ประชาชนชื่นชอบ แต่ขอให้เลือก**

สถาบันพระปกเกล้า

คนไว้รับใช้” “เลือกพรรคที่ใช่ เลือกคนที่ชอบ / ประชาชนจะเลือกพรรคใดก็ได้ แต่ขอให้เลือก สส. ไว้รับใช้” เป็นต้น พร้อมกับกลยุทธ์การแจกเงินซื้อเสียงแบบ ถล่มทลายของพรรคที่กระแสปรรคเป็นรองจน บางเขต จ่ายเงินซื้อเสียงหัวละ 1,000-2,000 บาท (เขต สส. หน้าใหม่ พรรคใหม่) ขั้นต่ำ 500 บาท 400 บาท 300 บาท เป็นต้น ทั้งนี้ พบการซื้อสิทธิขายเสียงทุกเขต ทุกอำเภอ ทุกพื้นที่

ของพรรคใหญ่ๆ ที่มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง กระทำการ จูงใจเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้ผู้สมัครผ่าน รูปแบบต่างๆ การจัดรถเก๋งคนไปเลือกตั้ง เพื่อจูงใจ- ควบคุมให้เลือกผู้สมัคร สส. ทั้งวันเลือกตั้งจริง และการ เลือกตั้งล่วงหน้า ยกเว้นพรรคก้าวไกล ที่ไม่พบการซื้อสิทธิ- ขายเสียงหรือการสร้างแรงจูงใจต่างๆ แบบผิดกฎหมาย การเลือกตั้ง

แผนภาพที่ 6 แผนภาพคะแนนแบบบัญชีรายชื่อ (คะแนนพรรค) แยกตามรายอำเภอ จังหวัดอุบลราชธานี การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2566

หมายเหตุ :

สีเข้ม : พรรคเพื่อไทย

สีอ่อน : พรรคก้าวไกล

ตารางที่ 2 คะแนนการเลือกตั้ง สส. รูปแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว จังหวัดอุบลราชธานี
เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562

เขตการเลือกตั้ง 10 เขต	คะแนนการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562				
	เพื่อไทย	อนาคตใหม่/ ก้าวไกล	ภูมิใจไทย	ประชาธิปัตย์	พลังประชารัฐ
เขต 1	38,660	26,456	1,413	5,220	37,476
เขต 2	30,198	8,804	1,606	41,777	16,107
เขต 3 (เขตใหม่)	-	-	-	-	-
เขต 4 (ปี 62 = เขต 3)	44,251	17,889	8,323	1,582	24,378
เขต 5	42,903	6,684	1,413	1,424	33,960
เขต 6	32,289	8,320	2,511	3,524	32,630
เขต 7	34,439	8,228	3,509	6,326	30,748
เขต 8	22,989	8,260	11,071	24,306	21,429
เขต 9	33,157	10,427	14,518	3,272	18,579
เขต 10	36,657	9,532	10,261	8,051	21,617
เขต 11 (ปี 62 = เขต 4)	32,074	7,630	17,335	1,804	20,433
รวม (คะแนน)	347,617	112,230	71,960	97,286	257,357

ที่มา : ประเทือง ม่วงอ่อน, 2563, 77-97.

ตารางที่ 3 ผลการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ (รายจังหวัดอุบลราชธานี)

อันดับ	พรรค	ผลการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ
1	เพื่อไทย	411,239
2	ก้าวไกล	320,831
3	รวมไทยสร้างชาติ	64,628
4	ไทยสร้างไทย	32,770
5	ภูมิใจไทย	27,890
6	ประชาธิปัตย์	23,087
7	เพื่อไทยรวมพลัง	14,029
8	ใหม่	12,283
9	พลังประชารัฐ	9,397
10	ประชาชาติ	7,736
11	พลัง	7,724
12	เสรีรวมไทย	7,620
13	ท้องที่ไทย	6,749
14	ประชาธิปัตย์ไทยใหม่	6,275
15	อนาคตไทย	6,110

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566ข, ออนไลน์

5. บทสรุป

การกำหนดใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองพรรคสำคัญทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยเฉพาะกรณีพรรคเพื่อไทยที่เป็นเจ้าของพื้นที่เดิมได้รับผลกระทบเชิงลบมากกว่าเชิงบวก เนื่องจากจะต้องแบ่งคะแนนกับพรรคก้าวไกล นอกจากนั้นยังประสบกับปรากฏการณ์การโหวตยุทธศาสตร์ (Strategic Voting) ของพรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อไทยรวมพลัง พรรคประชาธิปัตย์ รวมทั้งพรรคไทยสร้างไทย ที่สร้างวาทกรรมทางการเมืองโดยการ

รณรงค์ให้ประชาชน “เลือกคนไว้รับใช้ แม้จะสังกัดพรรคที่ประชาชนไม่ชื่นชอบ ให้ประชาชนเลือกพรรคที่ประชาชนชื่นชอบ แต่ขอให้เลือกคนไว้รับใช้” “เลือกพรรคที่ใช่ เลือกคนที่ชอบ /ประชาชนจะเลือกพรรคใดก็ได้ แต่ขอให้เลือก สส. ไว้รับใช้” เป็นต้น พร้อมกับกลยุทธ์การแจกเงินซื้อเสียงแบบถล่มทลายของพรรคที่กระแสปรรคเป็นรองจน บางเขตจ่ายเงินซื้อเสียงหัวละ 1,000-2,000 บาท (เขต สส. หน้าใหม่ พรรคใหม่) ขั้นต่ำ 500 บาท 400 บาท 300 บาท เป็นต้น ทั้งนี้ พบการซื้อสิทธิขายเสียงทุกเขต ทุกอำเภอ ทุกพื้นที่ ของพรรคใหญ่ๆ ที่มีโอกาสชนะ

การเลือกตั้ง กระทำการจูงใจเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้ผู้สมัครผ่านรูปแบบต่างๆ การจัดรถเกณฑ์คนไปเลือกตั้ง เพื่อจูงใจ-ควบคุมให้เลือกผู้สมัคร สส. ทั้งวันเลือกตั้งจริง และการเลือกตั้งล่วงหน้า ยกเว้นพรรคก้าวไกล ที่ไม่พบการซื้อสิทธิขายเสียงหรือการสร้างแรงจูงใจต่างๆ แบบผิดกฎหมายการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี และเลือกตั้งในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ โดยเฉพาะจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร มีปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ คือ การซื้อเสียงมีความสลับซับซ้อน และมีต้นทุน จำนวนเงิน มีความยุ่งยากมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งไม่ได้เกิดจากประสิทธิภาพของ กกต. แต่เกิดจากพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ความสลับซับซ้อน และมีต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น เช่น การซื้อเสียงผ่านการพาไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งล่วงหน้า (เพราะจะสามารถควบคุม ผ่านการนำรถมารับเพื่อไปลงในอำเภอที่ กกต. กำหนดไว้ให้ สามารถกำกับการลงคะแนนได้มากกว่า และมีประสิทธิผลมากกว่า) โดยเฉพาะเขตที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง เช่น เขต 3 มีตัวเลขการลงทะเบียนลงคะแนนเสียงนอกเขต 12,582 คน ซึ่งผิดปกติเป็นประวัติการณ์ ส่วนเขตอื่นๆ มีตัวเลขขอลงเลือกตั้งนอกเขตเฉลี่ย 7-9 พันคน รวมทั้ง 11 เขต มีตัวเลขเลือกตั้งล่วงหน้า ผู้พิการ นอกราชอาณาจักร รวม 91,544 คน (ประเด็นเหล่านี้อาจจะเป็นตัวตัดสินแพ้ชนะในบางเขตได้)

อย่างไรก็ตาม การซื้อเสียงจะไม่การันตีว่าผู้สมัครคนนั้นจะชนะการเลือกตั้งโดยอัตโนมัติ หากขึ้นอยู่กับกระแสความนิยมของพรรคซึ่งมีความสำคัญมากเป็น

อันดับต้นๆ พรรคฝ่ายประชาธิปไตย (พรรคเพื่อไทย พรรคก้าวไกล พรรคไทยสร้างไทย) กับพรรคอนุรักษนิยม (พรรคภูมิใจไทย พรรครวมไทยสร้างชาติ พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาธิปัตย์) ฉะนั้นผู้สมัครที่กระแสพรรคไม่ดีจะเป็นตัวจุดรั้งผู้สมัครที่มีโอกาสชนะในเขตนั้น โฟกัสท้ายต้องยอมสละสภาพลักษณะของการสังกัดพรรคเหล่านั้นออกไป แลกกับการถูกพรรคค่า ต่อว่า ตัดลดเงินสนับสนุน (ตามที่ปรากฏการเผยแพร่ภาพผู้สมัครลดขนาดโลโก้พรรคลง กระทั่งตัดโลโก้พรรคออกไปในป้ายหาเสียงเลย เช่น เขต 1 จังหวัดอำนาจเจริญ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติผลการเลือกตั้ง ค้นพบว่า พรรคก้าวไกล/ก้าวประชาชน/ก้าวประชาธิปไตย พรรคสำคัญ ประกอบด้วย พรรคเพื่อไทย (ได้คะแนน 411,239 คะแนน) พรรคก้าวไกล (ได้คะแนน 320,831 คะแนน) พรรคเพื่อไทยรวมพลัง (ได้คะแนน 14,029 คะแนน) และพรรคไทยสร้างไทย (ได้คะแนน 32,770 คะแนน) สรุปแล้วได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี รวมกัน 778,869 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 73 ของผู้มาใช้สิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี (เมื่อคำนวณเฉพาะคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย (ร้อยละ 38) กับพรรคก้าวไกล (ร้อยละ 30) พบว่า ทั้งสองพรรคมีคะแนนรวมกันเท่ากับ ร้อยละ 68)

ขณะที่พรรคฝ่ายอนุรักษนิยม พรรคสำคัญประกอบด้วย พรรครวมไทยสร้างชาติ (ได้ 64,628 คะแนน) พรรคภูมิใจไทย (ได้ 27,890 คะแนน) พรรคประชาธิปัตย์ (ได้ 23,087 คะแนน) และพรรคพลังประชารัฐ (ได้คะแนน 9,397 คะแนน) สรุปแล้วได้คะแนนเสียงการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ จังหวัดอุบลราชธานี

สถาบันพระปกเกล้า

รวมกัน 125,002 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้มีสิทธิทั้งจังหวัดอุบลราชธานี

ผลกระทบต่อพรรคการเมือง จากการกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ส่งผลกระทบในเชิงลบกับพรรคเพื่อไทย และส่งผลเชิงบวกกับพรรคก้าวไกลอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่พรรคอื่นๆ ได้แก่ พรรครวมไทยสร้างชาติ พรรคไทยสร้างไทย พรรคภูมิใจไทย พรรคประชาธิปัตย์ หรือพรรคเพื่อไทยรวมพลัง ไม่อยู่ในกระแสนิยมของประชาชนจังหวัดอุบลราชธานี

ผลกระทบในเชิงลบต่อพรรคเพื่อไทย คือ พรรคเพื่อไทยถูกแบ่งคะแนนแบบบัญชีรายชื่อให้กับพรรคก้าวไกล ซึ่งในการเลือกตั้งรอบนี้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีเลือกพรรคเพื่อไทยเป็นลำดับแรกร้อยละ 38 เลือกพรรคก้าวไกลเป็นลำดับที่สอง ร้อยละ 30 อันดับสามตามมาต่างๆ คือ พรรครวมไทยสร้างชาติ ประชาชนเลือกแบบบัญชีรายชื่อ เพียงร้อยละ 6 ส่วนพรรคภูมิใจไทย แม้ว่า สส. แบบแบ่งเขต จะได้รับการเลือกตั้งถึง 3 คน แต่คะแนนแบบบัญชีรายชื่อ ปรากฏว่า ประชาชนเลือกเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า ประชาชนไม่จำเป็นต้องเลือกพรรคและผู้สมัครไปทิศทางเดียวกัน ซึ่งเอื้อต่อการซื้อเสียงของพรรคที่กระแสปรรคเป็นรอง โดยเน้นย้ำขอให้ประชาชนเลือกคนไว้ใช้งาน ส่วนแบบบัญชีรายชื่อให้ประชาชนเลือกตามที่ประชาชนต้องการ เป็นต้น ทั้งนี้ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2562 แบบบัตรเลือกตั้งใบเดียว ปรากฏว่า พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 2 คน และ

พรรคพลังประชารัฐ 1 คน เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งใหญ่ในปี พ.ศ.2554 จังหวัดอุบลราชธานี มี สส. 11 คน พรรคเพื่อไทยได้ สส. 7 คน พรรคประชาธิปัตย์ 3 คน และพรรคชาติไทยพัฒนา 1 คน (ไม่นับรวมการเลือกตั้งใหญ่ปี พ.ศ.2557 ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้เป็นโมฆะ) การลดความนิยมของพรรคเพื่อไทย อาจจะไม่ได้เกิดจากความเชื่อมั่นของพรรคเพื่อไทยเสมอไป แต่อาจจะเป็นเพราะหมดความหวัง หมดความเชื่อมั่นกับพรรคที่เกี่ยวข้องกับ หรือจะสนับสนุนผู้บริหารชุดที่ผ่านมา

ในด้านผลบวกต่อพรรคก้าวไกล ถึงแม้ว่าพรรคก้าวไกลอาจจะมีจุดด้อยในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผู้สมัครลงพื้นที่น้อยกว่าคู่แข่ง ไม่จ่ายเงินซื้อเสียงเหมือนคู่แข่ง และถูกมองว่าการเลือก สส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งอาจไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงไปเลือกผู้สมัครที่ตนชื่นชอบจากพรรคอื่น ส่วนแบบบัญชีรายชื่อยังเลือกพรรคก้าวไกล จนกระทั่งได้รับคะแนนแบบบัญชีรายชื่อเป็นลำดับที่สอง รองจากพรรคเพื่อไทย

รายการอ้างอิง

- เกรียง กัลป์ตินันท์. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐบาลเศรษฐา ทวีสิน) อติตรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย/
สส.บัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 6. (2566, 25 เมษายน). สัมภาษณ์.
- ณรงค์ศักดิ์ โกศลวัฒน์. ผู้สมัคร สส. เขต 8 (จ. อุบลราชธานี) พรรคพลังประชารัฐ. (2566, 10 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- เต็มบุญ ศรีธีรรัตน์. ผู้สมัคร สส. เขต 1 (จ. อุบลราชธานี) พรรครวมไทยสร้างชาติ. (2566, 8 เมษายน). สัมภาษณ์.
- เทียน แผลงฤทธิ์. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางซ้งน้ก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. (2566, 7 เมษายน). สัมภาษณ์.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2563). *การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร 2562 จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2565). *การศึกษาพฤติกรรมกาเลือกตั้งนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) อุบลราชธานี
(ในการเลือกตั้งวันที่ 20 ธันวาคม 2563) และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม
2564) และผลกระทบกาเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติกาเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ.2562*. อุบลราชธานี: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2567). *การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2566 จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พิมพกาญจน์ พลสมัคร. สส.เขต 3 (จ. อุบลราชธานี) พรรคเพื่อไทยรวมพลัง. (2566, 16 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- วิศรุต สวัสดิ์วีร. ผู้สมัคร สส. เขต 1 (จ. อุบลราชธานี) พรรคก้าวไกล. (2566, 17 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- วุฒิพงษ์ นามบุตร. สส. เขต 2 (จ. อุบลราชธานี) พรรคประชาธิปัตย์. (2566, 22 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- สมคิด เขมมารัมย์. รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลปะอาว อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. (2566,
5 เมษายน). สัมภาษณ์.
- สมคิด เชื้อคง. ผู้สมัคร สส. เขต 10 (จ. อุบลราชธานี) พรรคเพื่อไทย. (2566, 20 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- สมบัติ รัตน์. ผู้สมัคร สส. เขต 3 (จ. อุบลราชธานี) พรรคภูมิใจไทย. (2566, 23 เมษายน). สัมภาษณ์.
- สมปรารถนา วิกรัยเจิตเจริญ. ผู้สมัคร สส. เขต 1 (จ. อุบลราชธานี) พรรคพลังประชารัฐ. (2566, 4 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- สมศักดิ์ บุญประชม. สส. เขต 10 (จ. อุบลราชธานี) พรรคเพื่อไทยรวมพลัง. (2566, 27 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- สหวัชชัย อนุสนธิ์. ผู้สมัคร สส. เขต 3 (จ. อุบลราชธานี) พรรคก้าวไกล. (2566, 19 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการกาเลือกตั้ง. (2566ก). *ผลการเลือกตั้ง สส. ทั่วไป 14 พฤษภาคม 2566 รายจังหวัดอุบลราชธานี
ผลการเลือก สส.แบบแบ่งเขต เขตเลือกตั้งที่ 1-11*. สืบค้นจาก <https://ectreport66.ect.go.th/overview>
- สำนักงานคณะกรรมการกาเลือกตั้ง. (2566ข). *ผลการเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อ (รายจังหวัดอุบลราชธานี)*. สืบค้น
จาก <https://ectreport66.ect.go.th/by-province>
- สุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ. สส.เขต 7 (จ. อุบลราชธานี) พรรคเพื่อไทย. (2566, 24 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- อิสสระ สมชัย. อติตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อติตรองหัวหน้าพรรค
ประชาธิปัตย์. (2566, 5 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.